

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű póstai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko Istvan lelkészhez Rákoskeresztra (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

SZERKESZTIK:
RAFFAY SÁNDOR NOSZKÓ ISTVÁN
 budapesti lelkész. rákoskereszturi lelkész.
 FŐMUNKATÁRSÁK:
SCHOLTZ ÖDÖN BLATNICZKY PÁL
 ágfalvi esperes-lelkész. cinkotai lelkész.
DUSZIK LAJOS GÖMÖRY JÁNOS
 szatmári lelkész. eperjési főgym. igazgató.

Megjelenik hetenként egy iven
 A lap ára:
 Egész évre 14 K
 Félévre 7 K
 Egyes szám ára 40 f
 Hirdetések és pályázatok ára:
 Egész oldal 40 K
 Állando hirdetések megtervezés szerint

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: **A pünkösdi lélek.** Raffay Sándor. — **Egységünk ereje.** Nagy Lajos. — **TÁRCA: Fohász.** Farkas Gejza. — **Az egyetemes pénzügyi bizottság ülése.** N. — **Az akadémiai cím használata.** Dr. Mikler Károly. — **A mi győzelmünk titka.** D. L. — **Beszámoló.** Br. Podmaniczky Pál. — **Belélet.** — **Pályázatok és hirdetések.**

A pünkösdi lélek.

Az első pünkösdi örökké szép és fenséges történetében azt olvassuk, hogy mikor az Úr tanítványai *egyakarattal együtt voltak, „megteltek mindnyájan Szentlélekkel és kezdének szólni más nyelveken, amint a Lélek adta nekik szólniok”* (Ap. Csel. 1, 1 - 4.)

Az Úr csak azoknak adhatta meg a Szentlélek ajándékát, akik egyakarattal össze tudtak forrni, akik a megértésnek, együvértartozásnak a lelkét hordták kebelükben. A Szentlélek isteni áldása a testvéri összetartás érzetét a közös hivatás megértésének, a közös munka szent kötelességének tudatává változtatta át. Csakis így lehetett képes az a maroknyi apostolsereg diadalmasan meghordozni a Krisztus evangéliomát, csakis így lehetett a pünkösdi lélek a keresztyén egyház megalapításának isteni mozgatója. Legyen örökké áldott a mi Istenünk szent neve, hogy a gyarló emberbe a nagy idők fordulásának pillanataiban elküldi a maga isteni szent lelkét!

Ez a pünkösdi lélek hatja most át magyarhoni ev. egyházunk papjainak, tehát apostolainak és összes hiveinek a szívéit is.

A magyar haza létét, jövődő boldogulását, anyagi és szellemi előhala-

dását alapjaiban érinti a már hónapok óta dúló világháború. Minden ország jólétének, erkölcsi és kulturális életének legfőbb tényezői között a legelső sorokban találjuk az egyházakat. Az egyházak egyesítik és befolyásolják legbensőbb érzésvilágukban az állampolgárok millióit. Az egyházak szellemének, irányzatának, törekvéseinek milyensége az állampolgárok lelkületére föltétlenül rányomja a bélyegét,

A világháború történetében le kell rögzítenünk azt az igazságot, hogy a válságnak és azt követő nagy megpróbáltatásoknak, a hazafias áldozatoknak és az egyéni állampolgári kötelességek teljesítésének a háború megindulása óta mind maig tartó folyamatában a magyarhoni evang. egyház hivei egyazonos lélekkel, változatlan buzgósággal, versenyző kötelességtudással állják meg a nehéz idők próbáit. Meg kell állapítanunk, hogy a háborús viszonyok csapásainak és keserőségeinek elviselése a mi egyházunk hiveit egyező akarattal nemcsak mind együtt találta, hanem a visszavonásnak, a kétkedő ingadozásnak, az eltérő törekvéseknek még csak az árnyékát sem találta és igazolta sehol. A nemzetiségi vádaskodásoknak a békeesség idején sokszor könnyelműen felidézett rémét a háború nem igazolta. Örömmel

és jóleső büszkeséggel állapítjuk meg, hogy nálunk többféle nyelven szólnak ugyan az emberek, de a haza ellen egyetlen nyelv sem lázadoz. Az evangélikus egyház hívei, mint a pütkösi első gyülekezetéi, a különböző nyelvek zengését Isten közös dicséretének harmóniájába tudják olvasztani.

A pütkösi lélek egységesítő ereje a Krisztus egyházának diadalmas építését eredményezte a múltban is, azt fogja eredményezni mostan is. Én bizom a testvéri megértés lehetőségében, én bizom az isteni lélek szíveket tömörítő erejében, én bizom az evangéliumi szellem hatalmában, hogy evangéliumi egyházunk minden apostola és minden híve az Isten és a haza szent szeretetétől áthatva egyakarattal összeforr az Úr dicsőségének és az Úr népe boldogságának munkálásában. Én bizom a jövőben, hogy a pütkösi lélek ezentul nem vendégül száll be néha-néha hozzánk, hanem állandó vezetője és megszentelője lesz egész életünknek. S vezetése mellett nagyságban, erőben, elismerésben és fiszteletben bizonyára emelkedni fog egyházunk!

Raffay Sándor.

Egységünk ereje.

[Disszhang az Ev. Órálló 18 sz. megjelent: Egységünk főoka c. cikke, amely egy lap körülváló egyesülés eszméjét pendíti meg.]

Ahány ház, annyi szokás, ahány ember, annyi vélemény, a dolgoknak annyi értékelése. A lényegtelen dolgoktól kezdve a kategóriák ama magaslatáig, amelyek igazán hivatva vannak az emberek figyelmét, gondolkozását magukra vonni, — bátran elmondhatjuk, hogy nincs jelenség, amely az értékelések, a mérlegelések differenciáját maga után ne vonná. Pedig az *igazság* csak egy, a differenciák tehát nem a dolgok lényegében, hanem az értékelők egyéniségé-

ben rejlenek. Vagyis abban, hogy legföbben a vélemények megalkotását, s azok nyilvánításánál a szó szoros értelmében; impresszionisták, akik kizárólagosan valami külső benyomásnak engedve mérlegelik a dolgok, az események, vagy a jelenségek lelkét, és az impressziók kedvező, vagy kedvezőtlen behatásai alatt nem tudnak, vagy nem akarnak teljes körültekintéssel lenni s nem akarják a dolgokat a dolgok kezdetétől azok végletéig a maguk hatásában, teljességében keresztül gondolni, átélni. S eme teljes *munkavégzés* hiányában van minden differencia, s minden balvélemény csirája.

Igy tűnik fel sokak szemében — még azok lelkében is, akik lelkes szeretettel, s féltő gondoskodással tekintenek egyházunk jövője elé — örvendetes jelenségnek egyházi sajtóirodalmunk oly bőséges termelése. Ha valahol, úgy bizonyára itt is elmondhatjuk: *Quot capita, tot sententia*. Mert bár nem adhatjuk föl annak a meggyőződésnek az igazát, hogy sajtótermelések szaporodása, s azok produktumai mintegy ev. egyházunk kulturájának mérlegét jelentik, de viszont speciális egyházi életünkre vonatkoztatva azt is igazságképen kell leszögezni: *hogg egyházi életünk oly hirtelen fölszaporodott sajtó termékei csak az anyagi és szellemi erők szétforgácsolását jelentik*. — Mert ha csak abból a néző pontból vizsgáljuk a dolgok állását, hogy minél több helyen gyujtanak őrtüzet ev. egyházunk életmezején, annál biztosabban érezhetjük magunkat a támadások ellen, s a fölgyujtott lángok világánál annál biztosabban olvashatunk az Élet rejtélyes könyvéből — úgy bizonyára örömmel csoportosulhatunk egy egy tüzhely köré. De mikor aztán azt látjuk, s szomorúan tapasztaljuk, hogy az egyes őrtüzek órállói, élesztgetői megfélekezve együttes feladatukról, s kitüzött eszményi céljukról, egymás ellen folytatnak meddő, kiesingyes támadó harco-

kat, bizony akkor már, még amugy is gyenge egyházunk egyre szaporodó sajtó termékeit nem mondhatjuk szerencsés körülménynek. S ily perspektívákban látva az erők szétforgácsolását, és sokszor egymás elleni, nem nemes, de kicsinyeskedő, s anyagias érdekeket szem előtt tartó harcát, bizony sokaknak lelkében föltámad az egyesülésnek, a tömörülésnek kívánatos eszméje.

Egyesülni, tömörülni egy sajtó organum körül, mint a miképen a méheknek ezernyi ezere egyesül egy méhkas körül, a közös munkára.

Egyesülni, tömörülni *egy* sajtó organum körül, s odahordani a szellemi termékeket, mint sok ezernyi szorgalmas ember-méh kutatásainak, munkás életének eredményeit, értékeit.

Az egyesülésnek, a tömörülésnek kívánatos eszméje azonban — amely eszme, mint ilyen, mindig magában hordja a tovább fejlődés csiráját, a tökéletesedés gondolatát is, — meghatározva azokat a körvonalakat s föltételeket is, amelyekben belül s amelyek által az egyesülésnek megvalósulni és érvényesülni lehet.

S e kívánatos eszme birtokában legyen szabad néhány odavetett gondolatot adni arról, hogy nagy vonásokban milyennek szeretném én látni azt a sajtó organumot, amely hivatva volna evangéliumi egyházunk szellemi munkáit a maga táborába gyűjteni. — Protestáns evangéliumi egyházunk, mint a szellemi s a vallásos életnek egy sajátos jelensége, produktuma jelenik. Az a sajtó-organum is tehát, amely ev. egyházunkat volna hivatva képviselni, vagy mondjuk így: amely ev. egyházunknak volna szócsöve, első sorban is bizonyos szellemi és vallásos iránynak és életnek volna utmutatója, kifejezője. Ám, amiképen evangéliumi egyházunknak fundamentumos sarkköve a szabad kutatáson, az egyéni meggyőződésen, a személyes hiten való elhelyezkedés, ennek az egységes sajtó-organumnak is helyet kellene

adni mindama egészséges, szellemi és evangéliumi produktumoknak is, amelyek a szabad kutatás, az egyéni meggyőződés és a személyes hit komoly munkájának termékeiképen jelentkeznek s a maguk számára létjogosultságot követelnek. Vagyis, hogy mindama szellemi termékeket, amelyeket most a szétforgácsolt erők izolált munkaeredményeképen megkapunk, négy, vagy öt lapban, négy vagy öt előfizetési áron, — ami pedig anyagi erőnkön nagyon is túl terjed — megtalálhassuk egy sajtó organumban, amely evang. egyházunk szellemi életének igazi képe, hü visszatükrözője volna.

Mert amiképen evang. egyházunk kebelén belül megtaláljuk azt a szellemi életet, amely a múlt századok hagyományainak, vívmányainak éber, féltékeny őre akar lenni, de viszont ott van a másik jelenség is, amely progresszív, az előtörő irány zászlaját lobogtatja, s a mely új reformáció szükségességét érzi, — ehhez hasonlóan nagyon természetesen tartanám, ha egy ily megvalósult, egyedül álló sajtó-organumunk egy ugyan azon számában talán egymástól teljesen eltérő irányu cikket kellene is olvasnom. *Csak egy szellem hassa át mindegyiket, a Krisztus szelleme, akkor, nemesak hogy nagyon szépen megférnek egymás mellett, de talán egymásnak még részeivé, kiegészítőivé is válnak.* Krisztus evangéliumában is ott találunk különböző tanításokat; egyik helyen ezt olvassuk: áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, másik helyen meg tanui lehetünk a farizeusok szigorú megítélésének, de mert egész Evangéliumát a Szeretet lelke hatja át, s mert ő maga is midhalálig szeretett bennünket, nem szabad, hogy az itt ott ellentéteseknek látszó tanítások megtevesszenek bennünket, de igenis *meg kell abban találni a Szeretet lelkét, amely azután mindenre megtanít bennünket.* Az egységesítést, a tömörülést ép azért is tartanám szerencsés gondolatnak, mert a

jelen viszonyok között nemcsak az erők vannak az egyes lapoknál szétforgácsolva, de, kimondom őszintén: darabokra van tépve a Szeretet lelke is, amely egymás megértésére és megbecsülésére vezetne. Innét van a sok huzavona, a sok áldatlan harc, amely egyházi lapjaink között — sokszor annyira kiáltó: kenyér irigységből*) — folyik. Ám ha egy volna a kenyér is, amelyből törünk, s egy volna a redakció is, hova előfizetéseinket küldenők, s egy volna a kas is, amelybe értékeinket hordanók, s egy organum volna az, amely egyházunk szellemi életét elibénk tárná, úgy bizonynyal amit mondani akarnánk: mindazt a Szeretet nyelvén mondanánk el egymásnak „mert ha Szeretet nincs bennem — olyanná lettem, mint a zengő érc és a pengő cimbalom.“

Természetesen egy ily szerves lap vezetőségének, szerkesztőségének olyan egyénekből kellene egységgé tömörülni, akik hivatva volnának, minden jó és helyes irányt képviselve, az egységet fönt is tartani, s minden félre billenéstől e kívánatos ügy jövőjét megmenteni. Ez azonban már a kivitel dolga volna, először az eszme megvalósítására kellene megtenni a lépéseket.

Gondolkozzunk és — cselekedjünk.
Gyuró.

Nagy Lajos

*) Kenyerről, vagy annak irigységéről csak azok lelkében lehet szó, akik nem tudják azt, hogy egyházi lap szerkesztése, vagy kiadása egyáltalán nem ad kenyeret, sőt a nagy munka és fáradság mellett áldozatot kíván. Ezt belátja minden egyházi lap szerkesztője, de rendszerint csak későn! Szerkesztő.

T Á R C A

Fohász.

János XVI. 7. . .

Úr Jézus ki megigérted,
Hogy leküldöd lelkedet,
Ki az élet sivar útján
Boldogsághoz elvezet;

Küld le ránk is, hogy keressen,
Hogy tanítson, hogy vezessen
S vigasztalja lelkeink.

Ott a merre ő világít
A lélek szedi virágít
S a boldogság berke int.

Ő itélvén megítéli

A világnak bűneit,
Hogy az erkölcs elernyedett
S el fogyott az igaz hit.

Vak vezet világtalant,
Már a Jézus nincs itt alatt
S az ember már „vad“-dá lett.

Önzés üté fel tanyáját,
Farkas tépi Jézus nyáját,
S boldog ki nem született.

Már a föld siralom háza,
Tenger könnyü áztatja,
A gonoszság — barlangjává
Latroknak változtatja.

Fájdalom a szívet tépi,
„Uram miért?“ a szív kérdi

S Gileádban nincs-e ir?
Isten küld le drága lelked'
Hogy nyújtson a szívnek enyhet,
Véle a szív sokat bír!

Oh Szent Lélek szállj hozzánk is,
Tedd termékenyvé szívünk,

Vezess igéd világánál,
Hogy ne inogjék hitünk.

Erősíts a bajban minket,
Emeld hozzád lelkeinket,
S szerte minden tájakon

Terjessz a hitnek sugárát,
Halld meg néped hő imáit,
Akkor boldog lesz e hon!

Farkas Gejza

Az egyetemes pénzügyi bizottság ülése.

Az egyetemes pénzügyi bizottság Br. Prónay Dezső és Dr. Baltik Frigyes elnöklete mellett május hó 19-én d. u. 4 órakor Budapesten ülésezett. Ez alkalommal első sorban az ösztöndíjakat osztotta szét a bizottság. A Roth Theleky ösztöndíjból a pozsonyi theologia 11-et, az eperjesi theologia 10-et, a soproni theologia 10-et, az eperjesi jogakadémia 2-öt, a pozsonyi lyceum és a budapesti főgimnázium 4-4-et, a nyiregyházi, a felsőlövői és bonyhádi főgimnázium 1-1-et, a többi főgimnáziumunk 2-2-öt kapott. Egy

osztóndij nagysága ez évben 65 korona. A Blankenstein alapítvány kamatát, 640 koronát Korossy Dezső pozsonyi theologus külföldi egyetemre való kimenetele feltétele mellett kapja meg. Bendl Henrik egyetemes pénztárosnak a bizottság 600 korona személyi pótlékot szavazott meg. A pozsonyi theol. akad. három tanárának korpótlékukba előbbi, nem akadémia tanári szolgálatuknak beszámítási iránti kérvénye az őszi közgyűlés elé lesz terjesztve, addig is felhívataknak a kérvényező tanárok, hogy előbbi szolgálataikról szóló működési bizonyítványaikat adják be. Ezután Dr. Zsigmondy Jenő bemutatja az 1914 évi zárszámadásokat s ezekben foglalt, 17000 koronát meghaladó zsinattartási költségek címén elkönyvelt összeget a kerületektől beszédni indítványozza. A bizottság úgy határozott, hogy a zsinat dologi kiadásait az egyetemes pénztár, személyi kiadásait azonban a kerületek viselik, ennél fogva ezen összeg is ezen elv alapján osztandó fel és szedendő be a kerületektől. Dr. Zsigmondy Jenő az újabb hadi költségre hívja fel a bizottság figyelmét s indítványozza, hogy a bizottság az egyes alapokból 5 és $\frac{1}{2}$ %-os hadi költséget jegyezzen; így: az egyetemes tartalék-alapból 100.000 koronát, az egyetemes egyházi tőkéből 600 koronát, a közalapi tőkéből 33300 K, a nyugdíj intézet tőkéjéből 90.000 koronát, a Szinoviez Lajos alapból 7000 koronát, a Misovinyi Lajos alapból 200 koronát, a Blankenstein alapból 700 koronát, a Hunfalvy Pál féle alapból 2000 koronát, a Jubiláris alapból 2000 koronát, a Dr. Veszter alapból 2200 koronát, a lelkészi segély alapból 6000 koronát, az Üllői uti ház alapérték csökkentési alapjából 11000, az Ezeréves pályadij alapból 500 koronát, a Theol. akad. tanárok fizetés kiegészítési tartalék alapjából 40.000 koronát, összesen 300.000 koronát.

Dr. Zsigmondy indítványát a bizottság egyhangulag elfogadta. Ama másik indítványát azonban, hogy az elfogyott szabályrendeletek gyűjteménye c. könyv kiegészítve újból kiadassék, az egyetemes gyűlés elé utalta. Geduly püspök rámutat azon tévedésekre, melyek az adóalapi segély kiosztásánál előfordultak. Igen sok szegény egyház, a mely az előbb tetemes adóalapi segélyt élvezett, most teljesen el lett utasítva s mert beadott fellebbezése a múlt évben elmaradt egyetemes közgyűlés nem tárgyalhatta s így ügye elintézését nem nyerhetett, ezen egyházak háztartása az elmaradt segély miatt teljesen felborult s a mai különben is nehéz gazdasági viszonyok mellett fizetési kötelezettségeiknek sem a lelkészekkel sem a tanítókkal szemben eleget tenni nem tudnak, ennél fogva ezen ma oly nehéz helyzetben álló családok valósággal nyo-

morba jutottak. Kéri az elnökséget, hogy a beadott fellebbezéseket valami uton-módon vizsgál-tassa felül és nyújtson segítséget ezen össze-roppani készülő egyházaknak. Baltik püspök, az egyetemes felügyelő és másoknak hozzászólása után a bizottság abban állapodott meg, hogy miután a fellebbezéseket csakis az egyetemes közgyűlés határozatával lehet elintézni s amíg ez megtörténik, ezen gyülekezeteket támasz nélkül hagyni nem lehet, felhatalmazza az elnökséget, hogy azon gyülekezeteknek, a melyek az előbbi ciklusban adóalapi segélyt élveztek, de az adóalapi bizottság a második ciklusra vonatkozólag őket elutasította és ezen elutasító végzést megfellebezték, ez évre rendkívül segélyül — a jövőben való minden következtetés nélkül — az előbbi ciklusban kapott évi segélyük 50 %-át a püspökök előterjesztésére utalja ki azzal, hogy ha fellebbezésük folytán segélyt fognak kapni, ezen rendkívüli segély a rendes segélyből le lesz vonva.

Igen örvendünk annak, hogy a bizottság — a mint azt annak idején mi is sürgettük, — a mai viszonyok mellett eltért a rideg paragrafusoktól s nemcsak a hazán óhajtott a hadiköltséget jegyezés által segíteni, hanem a szűkölködő gyülekezeteknek is nyújt segítő kezet, hogy el ne pusztuljanak. Köszönet főleg azoknak, a kik a bizottság figyelmét a nyílt forumon is ily nemes elhatározásokra irányítják. N.

Az akad. tanári cím használata.

Az „Evangelikus Órálló“ 19. számában kérdést intézett a szerkesztőség az iránt, vajon 1., jogosan mondhatja-e magát akadémiai tanárnak az, aki tanszéket elhagyta ugyan, de oklevele van, tudomány szakát továbbra is állandóan műveli? 2., mennyivel jogosultabb a licentiatusi fokozat használata, mint a professori?

Nincs kétségem az iránt, hogy úgy a theol. akad. tanári cím, valamint a licentiatus, első sorban tudományos fokozatot jelent. A theol. akad. tanári képesítés úgy tartalmilag, mint alakilag az „egyetemi magántanári képesítés“-nek felel meg. Mind a kétfő a tudomány önálló irodalmi művelésére való képességet jelenti és igazolja, valamint az u. n. *venia legendi* biztosítja. Valamiut az egyetemi magántanár azon egyetemen, a mely őt habilitálta, előadásokat hirdethet, sőt a *venia legendi* megtartása céljából köteles is időszakonként hirdetni, éppen úgy a theol. tanári képesítés is ugyanilyen hatályu. — Drágán kivívott autonomiánk és az 1848: XX, t. c.-ben biztosított felekezetközi jogegyenlőség teszi lehetővé,

hogy ha nem is formailag, de érdemileg véve ugyanolyan színvonalu és berendezésű főiskolákon lássuk el a lelkészképzés és a theol. tudomány irodalmi művelésének szent ügyét: mint a milyen a róm. katolikusnak sőt immár a reformátusoknak is rendelkezésükre álló egyetemi theol. fakultás. Hogy mennyire ugyanaz érdemileg a kettő, (fakultás és akadémia) éppen a debreceni ref. theol. fakultás szervezete mutatja, a mely miben sem különbözik az előbbi akadémiai szaktól.

Ezek előre bocsátása után — úgy vélem — senkinek, de főként magunknak nem állhat jogában és érdekében theol. akadémiaink színvonalát kisebbiteni azzal, hogy a theol. akad. tanári képesítésnek az egyetemi magántanári képesítéssel való egyenranguságát tagadásba vegyük. Ha pedig ez így van, akkor a consequentiat is vonjuk le, vagyis képesített theol. akad. tanáraink éppen olyan önérettel (mert jogosan) viselik, a tudományos fokozatot jelentő címet, mint a hogy az egyetemi magántanárok is jogosan használhatják és használják is címüket, jóllehet katedrájuk nincs. Frappans bizonyíték egyébként, hogy az egyetemi magántanár, a mennyiben négy semestere át előadást nem hirdet, elveszíti a *venia legendi*, de egyetemi magántanári címet továbbra is használhatja. Ez természetes is, mert a professori képesítés oly jogosultság, amely legtermészetesebben tanszéken érvényesül ugyan, de tanszék nélkül is jogosultság marad.

Nehogy az olvasó megtévesztésének netáni vádjá érhesen, kiemelem, hogy a fenti nézetet tételes jogszabállyal nem támogathatom egyszerűen abból az okból, mert sem a zsinati törvény, sem szabályrendelet, sem állami jogforrás a theol. akad. tanári cím használatának kérdését nem szabályozza. Az egyetemi m. tanári képesítésről is csupán ministeri rendelet intézkedik. Diszont azonban nem ismerem jogforrást, a mely a cím használatát tiltaná s mint fentebb jeleztem, egyházunknak nem állhat érdekében s nem is lenne méltányos, ha a fentiekkel ellenkező álláspontra helyezkednék.

Önként értendő, hogy tanszékekkel bírt theol. akad. tanár egygyel több jogcímen használhatja címét, mint a csupán képesített tanár.

A licentiátus, valamint a doktorátus szintén tudományos gradusok. E címek használatára nézve szerintem ugyanaz áll, mint a theol. akad. tanári cím használatára nézve.

Eperjes, 1915 május 15.

Dr. Mikler Károly
egyetemi magántanár
jogakad. dékán.

A mi győzelmünk titka.

Akár szenved egy tag, vele együtt szenvednek a tagok mind; akár tisztességgel illetetik egy tag, vele együtt örülnek a tagok mind.

I. Kor. 12 r. 26 v.—

A solidaritás természetrajza, lélektana ez az apostoli nyilatkozat. A testünkbe nagy törvényeket rejtett az Alkotó s a nagy társadalmi problémák, mint a munkamegosztás és jogfelosztás, társadalom és egyén, egyetemesülés és önállóság, osztályozódás és egybehatás rég megoldást nyertek a minden idők társadalmának alapképletében — az ember testi szerkezetében. Menenius Agrippa „meséje“ a gyomorról és tagokról nem mese, hanem örök törvény felismerése. Plátó államelmélete egy ideális fogyasztási szövetkezet; mássá lett volna, ha több ember-tani ismeretet visz e politikai filozófiájába.

Pál apostol — ez a beteg testű, de egészséges lelkű ember — azért veszi írásaiban több ízben gondolataihoz a szemléltető ábrát az emberi testről, mert tudott olvasni az ember-testbe rejtett törvények között. Milyen eredeti ez a gondolata is! . . . Milyen plasztikus és igaz gondolat: a tagokat érintő szenvedés és gyöngyör elosztódása az egész testben. Ő már tudta, hogy a mi szervezetünkben, ebben a mi kis világunkban, mikrokozmosunkban is szabály az erőátvitel s az idegrendszeren — ezen a kis finom telefonhálózaton — végigrezeg egy-egy tag szenvedése és végighullámszik, zsibong egy-egy tag, vagy az egész szervezet egészségének jóleső érzése.

Igy van ez az embertársulás valamennyi alakulatában. Csak aránybeli különbség van közöttük. Feltéve, hogy ideghálózatuk egészséges, mint elektromos vezetékben a váltakozó áram pontosan kicserélődik a tagok öröme — fájdalom, szegye — dicsősége, szenvedése — tisztessége . . . Ennek az ideghálózatnak, mely a tagokat egy nagyobb egységbe foglalja, a neve: solidaritás, magyarul és az evangélium szótára szerint — szeretet. Ez a társadalmi ideális alakulatok lelke.

Most látjuk e világvihar, e világvizsga idején, hogy a nagy mérkőzésben lényegileg csak az a kérdés: melyik fél erősebb, élénkebb a solidaritás? Hol, melyik oldalon sűrűbb szövésű az államok etnográfiai szálaiból szőtt keméje? Hol van az a hatalom, mely az utolsó közkatona lelkét azzal az emberléleknek tulsúlyos felelősséggel tölti el, hogy az ő vállán fekszik nemzete sorsa, zászlajának dicsősége? Hol, melyik oldalon van az a bűvös erő, mely a ki-

rály és közkatona lelkét egymáshoz öleli? . . .

Milyen hősköltemény-részletek vonulnak, peregnék le előttünk! Életek kiküzdött eredményeit, szívek boldogságát, családok nyugalmát hordják össze az emberek, hogy a kötelesség oltárán megáldozzák. De nemesak. Emberáldozatot mutatnak be: önmagukat, értékes, szép életüket viszik a nagy Móriyah hegyére. Embert áldoznak, mert van — szolidaritás.

Mikor a háboru vérszomjas sötét anygala ráterítette vasszárnyait a világra, mihozzánk csatlakozott ez a hatalom, a szolidaritás. Pedig ez a győzelem édes anyja. Hogy' egybehangozta a lelkeket? . . .

. . . Ime! Sarajevóban két boldog ember szívét állította meg a sötét gyilkosok golyója. S a mérhetlen szociális távolság, mely a korona várományosát a kis emberektől — tőlünk elválasztotta, egyszerre megszűnt: a szívek közelebb dobogtak egymáshoz, érezni kezdték egymást. Mintha azok a revolvergolyók a mi szívünket is megütötték volna.

. . . Konopistban a trónörökös kastélyában három árva sir magában. Velünk sirunk, mintha közös volna veszteségünk . . .

. . . Valahol esata van. A köd és lóporfüst elfátyolozza az egymásra rohanó alakokat. Lebukik itt is egy, ott is . . . Feljajdul a lelkünk mintha testvérünk bukott volna el . . .

. . . Harsan a kürt — imára. Koszoruzva leng a zászló, mint szétterjesztett pillangószárny a napsugárban. Alatta egy katona mellére ragyogó aranykeresztet tűznek. Szemünkben könny reszket, szívünkben öröm, boldogság gyönyöre száll . . . Mintha a mi fiunk volna az a hő . . . Egy tag, „tisztességgel illetetik“.

. . . Valahol egy katonát temetnek . . . Lelkünk ott van a bus temetési menetben.

Ez a szolidaritás.

Mi győzni fogunk, mert ez a hatalom, az Isten ereje — a szeretet, az örömet és bánatot a dicsőséget és leveretést kicserélő, azt meg- és szétosztó szeretet — velünk van! A háboru próbál. Megpróbálja a népek és a népek fiainak szolidaritását. A győzelem csak azé lehet, amelyiknél a szolidaritás legfejlettebb, a tagok közötti kicserélődés legélénkebb, amelyiknél a királytól le a századkürtösökig mindenki érzi, hogy — egy. És azé a győzelem, amelyik nép érzi, hogy közötté és az Isten között kapcsolat — szabad azt mondanom: szolidaritás? — van.

Mi győzni fogunk, mert amelyik nép lelke úgy egybe tud forrni és úgy hozzá tud simulni az Istenhez, amelyik az imádság szálaival úgy hozzákötöti förékeny sorsát, életét, dicsőségét az Istenhez, mint hajósok hajójukat a tengerhullá-

mok ostromolta gránitszirthez: az győzni fog. Csak még buzgóbban imádkozni! Csak még közelebb az Istenhez!

A mi szolidaritásunkat már eddig is megmérte és súlyosnak, erősnek találta a háboru. A hogy' egygyé kovácsolt minket a háboru nagy kalapácsa, hogy' kikalapálta szívünkéből az önzést. (Prohászka). Hogy beleilleszkedik minden anyagi, erkölcsi erőegység abba az igazi hadtápvonalba, mely szállítja sóhajunkat, áldásunkat, hősapkáinkat, érmelegítőinket, ajándékainkat oda a — fedezékekig.

De a seregek igazi hadtápvonala az, amelyik felfelé halad, onnan jön a siker és áldás. . . . Hisz' „akik az Urban biznak, erejük megújul. Futnak és nem fáradnak el, repülnek és nem lankadnak meg.“

Szolidaritás egymással és az Istennel: ez a mi győzelmünk titka, utja.

D. E.

Beszámoló.

A mint annak idején az Órálló is hírül adta, egyetemes egyházunk elnöksége engem is kiküldött az ausztriai kórházakban fekvő evangélikus katona honfitársaink meglátogatására. A szép munkára való elhívást örömmel vettem, örömmel indultam el s örömmel gondoltam arra, hogy majd hazatérve a magam és mások lelkének épülésére számot adhatok a nyilvánosság előtt is arról, a mit Isten általam végez a lelkeken. Alig indultam azonban el, akarva nem akarva tapasztalnom kellett, hogy megbízatásomat nem tudom teljesíteni. A lélek kész volt, de a test erőtelen. Kimerülve indultam el, s csakhamar teljesen levert lábamról a kimerültség. Így beszámolóim is, mint maga a végzett munka, csonka. De ha csonka is, ne maradjon mégse megiratlanul. Hiszen ez tulajdonképpen Isten és emberek iránti hálátlanság volna.

Beszámolómat a történeti teljesség kedvéért azon kell kezdenem, hogy Földváry Elemér esperességi felügyelő ur szólaltatta meg azt a, bizonyjal sokunk szívében támadt kívánságot, hogy a mi egyházunk is emlékezzék meg, amint azt a református testvéregyház is tette, Ausztriában, idegenben fekvő hűveiről és küldje el hozzájuk az evangélium vigaszával a maga követét. A mikor Földváry felügyelő ur egyetemes felügyelő urunk elé terjesztette ezt az óhajt, ott teljes megértésre talált. S miután a dolog elvileg el volt döntve anyagi oldalát az egyetemes felügyelő ur saját felelőségére biztosította, a személyi kérdés is hamarosan megoldódott. Pröhle tanár ur kiküldetett a Du-

nától délre fekvő osztrák tartományokba, én a Dunától északra fekvőkbe.

Előrelátható volt, hogy igazi lelkipásztori munkát a reám bizott terület óriási volta s az evangélikus katonák szétszóródottsága következtében csak igen korlátolt mértékben végezhetek. Épen ezért bőségesen elláttam magamat szentírási részletekkel, imádságos könyvekkel s más egyéb épületes iratokkal, hogy szétszórva őket ezekre bizzam annak a munkának a folytatását, a melyet magam legföllebb megkezdhetek. A Luther Társaság hatalmas készletet bocsátott rendelkezésemre. Gyülekezetem tagjai főleg szentírási részletek bevásárlására kb. 120 koronát adakoztak. Kisebb-nagyobb mennyiségű irattal megajándékoztak: Wágner Géza udv. tanácsos ur, a pesti ref. lelkészi hivatal, a dunemlékt ref. egyházkerület, a Bethánia-Egyesület, főleg intelligens emberek, így különösen tisztelt számára való olvasmányokkal az Ev. Ker. Diákszövetség s Takaró Géza és Zoch Sámuel lelkész-testvéreim. Hálás köszönet valamennyiüknek!

Utam természetesen mindennek előtt Bécsbe vezetett. Bemutakoztam a hadügyminisztériumban s az illetékes 9. ügyosztály vezetője, Zorzi őrnagy ur részéről a legnagyobb előzékenységet tapasztaltam. Egy széles látókörű, Magyarországot s a magyar politikai életet is jól ismerő s — a mi a fő — az embernek lelki szükségletei iránt érzékkel bíró katonát ösmertem meg benne. A hadügyminisztériumtól igazoló okiratot kaptam, a mely az illetékes hatóságoknak egyenes kötelességévé teszi, hogy engemet munkámban támogatassanak. Az osztrák vasutügyi minisztérium szintén nagy előzékenységgel szabadjegyet engedélyezett számomra a Dunától északra fekvő területekre. E helyütt is hálás köszönettel kell megemlítenem, hogy annak kieszközlésében — időt és fáradságot nem kimélve — Medve Miklós es. és kir. kamarás ur, a bécsi magyar minisztérium titkára volt segítségemre. Mielőtt osztrák területen lelkipásztori munkálkodásomat megkezdtem volna, természeteszerű kötelességemnek tartottam, hogy az osztrák protestáns egyházak legfelsőbb hatóságánál is bemutatkozzam. A főkonzisztórium elnöke, Haase dr., az urakháza tagja kifűntető szívéllyességgel fogadott. Kijelentette, hogy az osztrák prot. egyházak hálára vannak kötelezve a magyarországi prot. egyházak iránt, a miért segítségükre vannak a magyarországi protestáns katonák lelkipásztori gondozásában. S különösen azt a kijelentését tartom kötelességemnek e helyütt nyilvánosságra hozni, hogy ő neki szíve vágya, hogy az osztrák és a magyar egyház közeledjék egymáshoz. Nagyon

örvendetes, hogy a közeledést sürgető szó oda-átról hangzik felénk. Bárcsak ne maradna felelet nélkül, bárcsak megragadnák a kinyújtott jobbot! Szükségünk van rá. Haase dr. különösnek találja, hogy a mig Ausztria protestánsai sűrű érintkezésbe vannak a német protestantizmussal, addig Magyarországgal egyáltalában nem érintkeznek. Igaz, mi — sajnos — a német protestantizmussal sem érintkezünk, de azt az érintkezést talán megkönnyítené s némikép pótolná, ha ausztriai testvéreinkkel bensőbb viszonyba lépnénk. Tőlük is sokat tanulhatnánk. Legyen szabad példaképpen a Belmisszióban megjelenő cikkemre utalnom. Még egy bécsi látogatásomról kell megemlékezniem. Meglátogattam Lányi dr.-t a főkonzisztórium titkárát. Ezt a derék, kedves embert talán legjobban jellemzi az, hogy belépésemkor magyarul kért tőlem bocsánatot, hogy nem beszélhet velem magyarul. De azon van, hogy mentől előbb beszélhessen. Deresedő fejjel, de ifjú szorgalommal tanul magyarul. Ime, egy ember, a ki bizonyára nagy lelkesedéssel vállalkoznék arra, hogy Ausztriából hidat verjen felénk s ha természetesen mi is megkezdjük a magunk részéről a hidverést. Hogy a bécsi tábori lelkészek, Krafta Ferdinánd, nehéz megpróbáltatáson átment szarcsini lelkésztestvérünk és Csikesz Sándor, a ref. tábori lelkész jótanácsal és utbaigazítással elláttak, azért e helyütt is köszönetet mondok nekik.

Mivel Bécs Krafta lelkésztestvérünk állomáshelye, s így — bár neki Bécsen kívül is óriási munkaterülete van még — bizonyos tekintetben lelkipásztorilag el van látva, Bécsen munkaterüemből eleve kikapcsoltam s Brűnnbe mentem. Tudtam, hogy Brűnn nagy betegállományra van berendezkedve s hogy ott nincs evangélikus lelkész s így a legegyszerűbbnek tartottam munkámat ott megkezdeni. A helyzet felől azonban — ránt kitűnt — rosszul voltam informálva. Épen odaérkezésem előtt való nap eskették fel az ev. tábori lelkészt. Ennek különösen azért örültem meg, mert halloftam, hogy a tábori lelkész a brűnni esperes Schenner Ferdinánd. Buzgóságáról már annyit halloftam, hogy volt okom az örömrre. Mindazonáltal mégis szóvá teszem azt, hogy azt, a mit különben a hadügyminisztériumban Zorzi őrnagy ur előtt is szóvá tettem, hogy t. i. a katonai hatóságok ninesenek eléggé tekintettel egyházunk háromnyelvűségére. Brűnnben feltétlenül magyarországi, tehát magyarul és tótul tudó ev. tábori lelkészt kellett volna kinevezni. Schenner esperes tud ugyan csehül, de a magyar evangélikusokat egyáltalában nem gondolhatja, bár néhány szót is megtanult magyarul, mióta magyar sebesültek kerültek Brűnnbe. S

érdekes, hogy vele együtt két tábori lelkészt neveztek ki: egy magyart és egy csehét. Persze a magyar, mint református, a cseh mint helvét hitvallásu szerepel. A katonai hatóságok ugyanis a protestáns felekezeti viszonyokkal nem igen vannak tisztában. A brünni hadtestparancsnokság pl. hivatalos fölvilágosítást kért Schenner esperestől a hat protestáns felekezetről, a melyek szerintük a következők: evangélikus, református, lutheránus, kálvinista, ágostai és helvét hitvallásu. Baj az is, hogy a paritás elve is belejátszik a tábori lelkészek kinevezésébe. Vigyáznak arra, hogy csak annyi magyar tábori lelkész legyen Ausztriában, mint a hány osztrák van. A minnek persze aránytalanság és igazságtalanság a következménye. De nemcsak abban a tekintetben volt értesülésem téves, hogy Brünnben nincs ev. tábori lelkész, hanem abban is, hogy Brünnben sok munkám lesz. Elkésve mentem. Néhány hónappal, sőt még néhány héttel előbb is több száz magyarországi katona volt Brünnben. Odaérkezőtemkor részben máris üresek voltak a kórházak, részben akkor ürültek ki.

Báró Podmaniczky Pál.
(Folgt. köv.)

B E L É L E T.

Az egyetemes egyház nyugdíjbizottsága j. hó 18-án tartott ülést. A napirend legfontosabb tárgya volt a theologiai akad. tanárok átlépése az állami nyugdíjintézetbe. Az ügyet minden irányu alapos előadás után Gyürky Pál előadó ismertette kimerítő részletességgel, a miből kiderült, hogy az egyet. nyugdíjintézetből való kibocsátás és az állami nyugdíjintézetbe való átlépés a fentartókra ugyan újabb terhet hárít, mindazonáltal a bizottság beható eszmecsere után elhatározza, hogy a maga részéről engedélyt ad az állami nyugdíjintézetbe való átlépésre, a feltételeket pedig akként véli formulázandóknak, hogy a kilépés mind a 3 theol. akad. tanáraitra nézve intézményesen és egyetemlegesen köteleztessék. A lelkészi szolgálat időtartamára járó nyugdíjigény nyilvántartásba vétetik a lelk. fizetésük alapján a nyugdíjint. szabályrendeletet illető szakaszai szerint. Ezenkívül beérkezett két nyugdíjazási, illetőleg özvegy- és árva ellátási kérvény. Özv. Thomka Gusztávné, gyöngyösi lelkész özvegye 1484 K. ellátási díj, 200 K gyermek neveltetési díj, és betegellátási díj 300 K. Lágler Sándor kölesdi lelkész nejét megilletett 300 K temetési illeték gyermekeinek kiszolgáltatott. — Az állami nyugdíjintézetbe val

átlépésével a theol. akad. tanároknak — foglalkozott a j. hó 19-n tartott egyet. theol. nagybizottság is, s Gyürky Pál előadása alapján a határozat ugyanaz lett.

Belmissziói körlevél. A *bányai* egyházkerület belmissziói bizottság elnöksége: Földvály Elemér és Raffay Sándor a bizottság multkori határozata folytán körlevelet intézett a kerület lelkészeihez, a melyben a nehéz időkre való tekintettel a lelkészek figyelmébe a gyülekezet lelkipásztori látogatását, az esti istentisztelet bevezetését, a vallásos iratokra való perselygyűjtést, az imalapoknak megrendelését és terjesztését, a kórházak látogatását, a konfirmáltaknak egyesületbe való szervezését, a vasárnapi iskolák tartását s végül a női egyesületek szervezését ajánlják. Mindez oly belmissziói tevékenység, a melyre a mostani nehéz idő a legalkalmasabbnak bizonyult be. A körlevél szives elfogadását és a benne foglalt kérelmek szives teljesítését a magunk részéről is melegen ajánljuk.

Török József czeplédi lelkész 41 évi czeplédi paposkodás után nyugalomba vonul. Vasárnap, május 16-án bucsuzott el gyülekezetétől. Ez alkalommal a bucsuzó lelkész kívánsága szerint a gyülekezet minden külső diszt mellőzni volt kénytelen. Mégis kedves ünneppé tette az elválást az agg lelkipásztor iránt érzett kegyeletes hála. Az egyház nevében Alexy Lajos másodfelügyelő méltatta Török József félszázadra terjedő papi működését, melynek legnagyobb eredményeit a nagy egyházak közzé beékelt kicsiny czeplédi gyülekezet élvezte. Török József kitarításának és gondoskodásának eredménye, hogy az egyház új templomot, papi és tanítói lakást szerzett, messze körben ismeretes kiváló iskolákat tart fenn, s anyagilag szilárd alapokon nyugszik. Két kis gyermek szép versek kíséretében virágokkal kedveskedett a nyugodni vágyó lelkipásztornak. Végül Raffay Sándor budapesti lelkész mint Török József volt tanítványa és első segédlelkésze fejezte ki háláját atyai jóakarója iránt. A bucsuzás amilyen egyszerű, olyan benső és megható volt. Az elfáradt lelkésztárs munkás és nemes élet után válik meg hivatalától. Mint a pestmegyei esperesség főesperese több cikluson át állott az egyházmegye élén. Irodalmi téren is sokat dolgozott. Megérdemelt nyugalmát áldja meg az lsten hosszú élettel, családi boldogsággal és zavartalan békességgel!

Zpevník bizottsági ülés. Jelen voltak: Dr. Baltik, Dr. Zsilinszky, elnökök, Raáb K. pénztáros, Paulik jegyző, Homola István lelkész tag, Petrovics, Belohorszky, Holluby akadályoztatásuk

miatt nem jelenhettek meg. Elnök üdvözölve megjelenteket, múlt évben a bizottság a háboru miatt nem tarthatott ülést. Azonban a bizottság utólagos jóváhagyása reményében intézkedett, az elnökség iratokat osztott a katonák részére. 2000 kor. hadi kölesönt jegyez. Gerock Kereszt című német költeményét 3 nyelven több ezer példányban kiadták. Agendát, mivel csak 40 példány van belőle, ha a szükség kívánja fogja újból kiadja. Számadást, melyet a számvevőszék rendben talált, ugyszintén a költségvetést jóváhagyta, pénztárosnak fejelentést és köszönetet szavazott. Elnök imájával a gyűlés befejeztetett.

Háboru és vallás címen *Geduly* püspök a nyiregyházi főgimnázium tanári kara által rendezeti nyilvános előadás-sorozaton május 15-én felolvasást tartott, melyet füzet alakjában is kiadott. A háboru és vallás egymáshoz való viszonyáról, egymásra való hatásáról szól benne, arról a kérdéstről, a mely már sok lelket megmozgatott. A theismus, a személyes istenhit álláspontjáról világítja meg a kérdést s előbb a negatív eredményt állapítja meg, hogy a történet tanúsága szerint sem a biblia eszméi, sem a vallásos hit belső érzelmi, tapasztalati világában nem ismeretlen tényező a háboru. Azután a háboru okául az emberi szabad akaratot s az ebből folyó emberi bűnök, megtévelyedések egész halmazát állapítja meg. A mostani háboru is terméke az Isten ellen támadó emberi bűnök, a mely reánk a helyzet kényszere alatt, mint utolsó menedék zudult s mint ilyen az *önvédelem* jogosultságává lett. A vallást nem kell féltetni a háborutól, mert az szilárdan áll a hívő és nemes békére áhító szívek bázisán, mint az emberiség jótékony nemtője. A tömör és logikus fejtegetés kivonatolása és ismertetése igen nehéz dolog, azért egyszerűen ajánljuk a füzetet olvasóink szíves figyelmébe.

Híralgi kitüntetés. Öfelsége a király f. é. április 24-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával Leffler Sámuel nyiregyházi ev. főgimnáziumi igazgatónak, nyugalmába vonulása alkalmából a kir. tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Hadikölesön. A pestmegyei esperességi özvegy és árva segély egylet felügyelő bizottsága Irsán tartott ülésén elhatározta, hogy az új hadikölesönből 20.000 koronát jegyez. — A *sárszentlőrinczi* ev. gyülekezet a második hadi kölesönből 5000 koronát, a *rákoskereszturi* ev. gyülekezet 3000 koronát jegyezték.

Gyászesei. Mély részvétellel értesültünk a Dunántúli evangélikusok igaz patrónájának: özv.

alsókáldi Káldy Gyuláné szül. Peregi Lujzónak folyó évi május hó 16-án az Úr akaratában való meynyugvással áldásos életének 71. évében esendes elhunytáról. Földi maradványát május hó 18-án délután 3 órakor a káldi családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. Elhunytával a Maróthy, Radó, Széll, Káldy és Peregi családokat döntötte gyászba. Legyen velük az Úr vigasztalása.

A bácsi ev. egyházmegye lelkészi értekezletet tart f. évi május hó 27-én Ujverbászson. Az értekezlet tárgysorozata: 1. Megnyitó és jelentések. 2. Irásmagyarázat, tartja Medveczky Károly. 3. Nemzetköziség és hazafiság. Felolvasó: Jahn Jakab. 4. A „Mele“ 1914. év június hó 8-án kibocsátott és június hó 13-án 1065 sz. a. közölt körlevelének tárgyalása. Referensek 1. Kérdés: Dedinszky János. — 2. K. Becker Mihály. — 3. K. Wack Péter. — 4. K. Wágner G. Adolf — 5. K. Langhoffer Károly. — 6. K. Korossy Emil. — 7. K. Klobusiczky Gusztáv. — 8. K. Flachbarth Károly — 9. K. Lombos Alfréd. 5. Az optimizmus és pessimizmus világnézete a keresztyénség szempontjából tekintve. Felolvasó Lányi Alfréd. 6. Az egyházmegyei német és tót néplap kiadása Referensek: Jahn Jakab és Langhoffer Károly. 7. Jelentés és határozathozatal az esp. theol. ösz. tündíjról. 8. Pénztáros évi jelentése. 9. Indítványok.

Eljegyzés. Russ Pirooska kisasszonyt eljegyezte Honéczy Pál pusztaföldvári ev. lelkésztestvérünk. Az Úr áldása nyugodjék a szeretet eme szövetségén.

A pesti Tabitha Jótékony Nőegylet özv. Haberern Jónathánné elnöklete alatt f. évi május 12-én tartotta meg évi rendes közgyűlését. A titkár előterjesztése beszámolt az egyesület ezidei szokatlanul nagyarányu munkásságáról. Új választmányi tagok lettek Mayer Vilmosné Bárdos Lajosné és Németh Ernőné. A múlt évi számadás megvizsgálása örvedetesen igazolta a közönség áldozatkészségének gazdagságát. Az egyesület vagyona ma 108.760 korona. A Tabitha a háboru megindulása óta a Luther-Otthonnal kapcsolatos kórházban 30 ágyat szerelt fel, azonkívül 7 kórházba 536 drb ruhaneműt adott. Miután a Luther-Otthon kórháza megszűnt, az oda adott felszerelés a Tabithára visszaszáll. A személyes felvételt a szegények között ez évben korlátozni kellett, mégis 11.210 kor. ment segélyezésre. A vagyon 2950 koronával szaporodott. A Tabitha a pályaudvari missziót 1000 koronával támogatta, 100 koronát a rokkantaknak, 100 koronát a vak katonáknak, 100 koronát a katoná-

fiszti árvák otthonának adott. Alapítványul kapott Zsigmondy Dezsónétól 600 koronát, özv. Láng Lászlónétól 1000 koronát. A tárgysorozat kimerülése után Raffay Sándor lelkész üdvözölte a Tabithát nemes munkássága egy esztendejének befejezésekor s visszatekintve az utolsó 25 év oszlopos Tabitháira, Isten áldását kérte az egyesületre. A Tabitha a háboru tartama alatt állandóan folytatja munkáját.

SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS
NOSZKÓ ISTVÁN LAPTULAJDONOS.

Pályázat.

Több külföldi egyetemre menő ág. hitv. ev. hitjelölt vagy tanárjelöltnek kiosztandó ösztöndijra.

A Glosius Sámuel és Dániel féle alapítványt a budapesti deákteri ág. hitv. ev. testvéregyházaknál kezelő bizottság ezennel közhirrre teszi, hogy a fentirt alapítványból, külföldi egyetemen tanuló ág. hitv. ev. lelkészi vagy tanári pályára készülő ifjak számára több egyenként 210 német birodalmi márkéból álló ösztöndij fog a jövő 1915-1916 tanévre kiosztatni. — Az ösztöndijak egymás utáni két éven át élvezhetők.

Az elnyerhetés feltételei:

1. Ha hitjelölt a folyamodó, akkor az ösztöndiját csak úgy nyerheti el, ha valamelyik magyarhoni theologiai akadémián három év folyamát jó eredménnyel elvégezte.

2. Ha tanárjelölt a folyamodó, akkor az ösztöndiját csak úgy nyerheti el, ha az érettségi bizonyítvány kelte után honi vagy külföldi egyetemen három évig a maga szakmáját jó sikerrel végezte.

3. Azonkívül mindegyik folyamodó, a választott pályára való külömbiség nélkül, legyen:

a), magyar születésű és ágostai hitvallásu evangélikus;

b), a magyar nyelvet tudományosan ismerje, helyesen írja és beszélje, mely körülmény a theologusok részéről dékáni bizonyítvánnyal is igazolandó;

c), legyen feddhetlen erkölcsi jellemű és lelles szorgalmu.

Felhivatnak ennél fogva a külföldi egyetemen levő mindazon lelkész és tanárjelöltek, akik már egy év óta a Glosius Sámuel és Dániel féle ösztöndijak élvezetében vannak, hogy ha még további egy évre külegyetemen maradni és az ösztöndiját élvezni óhajtják: azt az előttük tudvalevő feltételek teljesítése mellett 1915 szeptember 30-ig alulírott bizottsági jegyzővél kérvényileg jelentsék be.

Felhivatnak továbbá mindazok a külegyetemen tanuló vagy oda még csak ezután kimenni szándékozó lelkész vagy tanárjelöltek, akik a fentebb részletezett minőségű feltételeknek megbirván felelni és ilyen ösztöndiját a jövő 1915-1916 tanévben élvezni óhajtának, hogy a fenti kellékeknek kétségtelen igazolására akár eredetiben, akár hitelesített másolatban melléklendő tanodai, ha van, candidaliceumi, vagy egyetemi és egyéb bizonyítványokkal ellátott, az alább kikötött tanulási kötelezettségeket tartalmazó, sajátkezűen írt és aláírt, lakhelyükkel megjelölt kérvényeiket f. 1915 évi szeptember 30-ig (a később beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek) bérmentve és lepecsételve Dr. Liedemann Frigyes bizottsági jegyzőhöz (Budapest, VII. Damjanich utca 14 sz.) küldjék be.

A megszavazott ösztöndija az illető hit- és tanárjelöltek felerészben a külföldi egyetemen történt beiratásuk igazolása után a tanév elején, második felerészét pedig a második félév kezdetén, miután bizonyítványaikat az illető egyetemen sikerrel töltött első félévről és beiratásuk felől is (Frequentations-Zeugniss und Anmeldungs bogen,) a kifizetés alá kerülő összegről szóló sajátkezű bérmentelen nyugtájukkal együtt előlegesen beküldötték, fogják posta útján bérmentesen megkapni, amiért is szükséges, hogy egyetemi lakásukat a nyugta beküldésekor megírják.

Áki a hit- és tanárjelölt ösztöndiját egy évben már élvezte, a rákövetkező évben annak élvezetében csak úgy maradhat meg, ha ujabban is érdemesnek tapasztaltatott, ha továbbá már az első évben a filozofiát, beleértve a filológiát és kivált erkölcsi filozofiát is szorgalommal tanulta s a második évben is tanulja, végre ha magát előre arra kötelezte, hogy a külegyetemen töltött ösztöndijas év után a hazába visszatérve, kívánatra a budapesti deákteri ág. hitv. ev. testvéregyházaknál, mérsékelt díj mellett egy évig segédtanári vagy segédlelkészi hivatalt viselend.

Kelt Budapesten. 1915 évi április 30-án

Dr. Zsigmondy Jenő

Dr. Liedemann Frigyes

biz. elnök.

biz. jegyző

iparos és nem kereskedő 35. éve fennálló ker. ezék.

Készít és javít: Helghef, borkanecót, oltárgyertyatartó keresztet, csillárt, gyertyára és villangra stb. Arany, ezüst kinaezüst, bronzból, művészies és egyszerű kivitelben **Helghek** stb. tárgyak **valódi tűz-** galván aranyozás és ezüstözés **jótállással.** Tervezés és költségetés díjtalanul. Mielőtt máshol rendelést tesz, mehoztassek egy arjegy-zéket kérni, melyet ingyen bérmentve küld.

☒ ☒ ☒ Kéri nagybecsű paitfogását ☒ ☒ ☒

BITTNER JÁNOS

egyházi szerek műötvöse.

Budapest, IX., Lóngai-n 23. (Bejárat Gzuczor-utca f.) 50-43

NOVOTNY ANTAL FIA

harangöntő és
vasharanglábgyár
Temesvár, Gyár-
város.

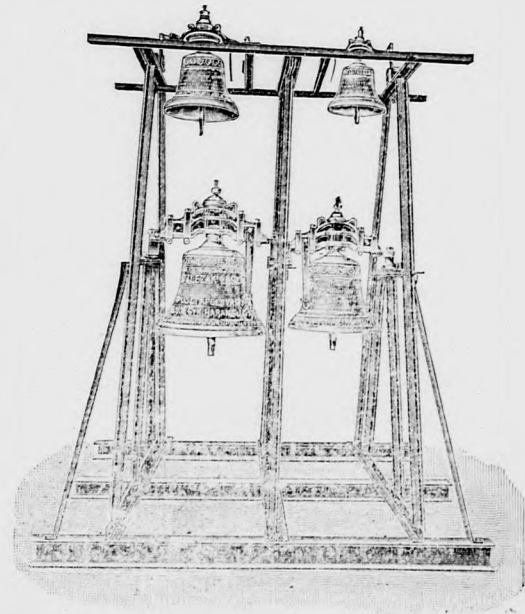
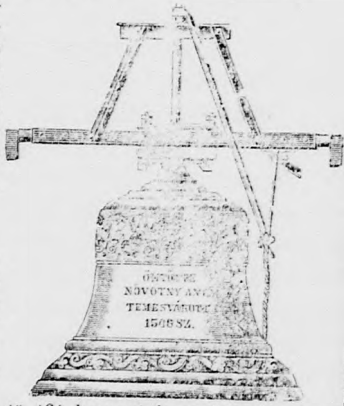
Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangsoportok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu

új modoru áflyukasz-
toff harangjaif,

melyek felső részükön a hegedűéhez hasonló 8 alakú nyílásokkal vannak ellátva s ezért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangok, mint a régi modor-
ruak. Ily szerkezetű 327

kgos harang hangban egyedül 461 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá forgatható vertvas koronákat, régi harangok ilyenekkel való újra szerelését és vertvas haranglábakat.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak — Az 1896. orsz. kiállításán mill. iumi nagy éremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harangöntő, harangfelszerelés és harangállvány gyára
Budapest, VI. ker. Frangepán-u. 77

Pontos és legjobb **órák** 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, úrvacsora-kelyhek, keresztelő kannák oltári gyertyatartók borkarcsók. Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, china-ezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzek 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műorás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árek!

Boros-nyomda Rákosligetén. Budapest mellett.